НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 51-554-04-120
Дата: 11 / 03 / 2025 г.

17 17

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО
БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ
Г-Н ДЕЛЯН ДОБРЕВ

УВАЖАЕМИ Г-Н ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание правя предложение за допълнения на приетия на 06.03.2025 г. на първо гласуване Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2025 г., № 51-502-01-4, внесен от Министерския съвет на 24.02.2025 г., както следва:

I. В § 24, т. 1 след думите „чл. 96, ал. 1“ се добавят „и чл. 102, ал. 4“.

II. Създава се § 24а:

§ 24а. (1) Смята се, че правомерно е извършена корекция на документирани доставки по приложение № 2, част първа към глава деветнадесета „а“ от Закона за данък върху добавената стойност, за които е променен данъчният режим от 1 януари 2023 г., когато в срока по чл. 109 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс доставчикът е анулирал съставените фактури, издал е нови по реда на чл. 116 от Закона за данък върху добавената стойност, и общината като получател е анулирала съставените протоколи по реда на чл. 117а от същия закон. В тези случаи се приема, че данъкът не е включен в договорената цена.

(2) Когато не е извършена корекция по ал. 1, данъкът, внесен в държавния бюджет от общините като получатели на доставки по приложение № 2, част първа към глава деветнадесета „а“ от Закона за данък върху добавената стойност, се смята за внесен от доставчика и не подлежи на възстановяване на общините.

(3) Претенции между общините и доставчиците, възникнали от неточности в сумите, за които е приложена ал. 1 или 2, се уреждат по общия ред.

(4) Алинеи 1 и 2 се прилагат и за неприключилите към датата на влизане в сила на този закон административни и съдебни производства.

III. Параграф 24а влиза в сила от 1 април 2025 г.

НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ:

Делян Добрев

АРГУМЕНТИ

До 01.01.2023 г. практиката на НАП е да не се начислява ДДС от доставчика на услуги по извършване на обработка на отпадъци, сметопочистване и сметоизвозване когато получател на тези услуги са общини или държавна администрация. В тези случаи данък добавена стойност се начислява от получателя на услугата – общината. На 01.01.2023 г. се създава нова ал. 4 в чл. 163а от ЗДДС със следното съдържание *(Нова - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.) „Алинея 2 не се прилага за доставки на стоки и услуги по приложение № 2, част първа, по които получатели са държавата и държавните и местните органи“.* Това променя практиката, като ДДС се начислява от доставчика. Промяната в закона обаче поставя под въпрос дотогавашната практика (кой е трябвало да начислява ДДС до 01.01.2023?). На този въпрос отговаря ВАС по адм. дело № 2831/2021 с Решение № 12630 от 10.12.2021 г., като постановява, че дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване не са икономически за общината и са извършени от нея в качеството на орган на местната власт, чрез трето лице и за тези дейности на основание чл.3 ал.5 от ЗДДС общината не е данъчно задължено лице и не следва да начислява данък по чл. 163а от ЗДДС за получените доставки на услуги по сметосъбиране на битови отпадъци. В този смисъл е и РЕШЕНИЕ № 11971 от 07.11.2024 г. по административно дело № 4790/2024 г. на ВАС. От това следва, че ДДС следва да бъде начислено на доставчика на услугата, а той от своя страна да го изисква от получателя на услугата, в случая общината.

От тук следва, че съгласно чл. 92 от ЗДДС вместо да се възстановява сумата, на получателя на услугата - общината, тя да бъде преведена на доставчика – сметосъбиращата фирма, а тя от своя страна да я превежда отново в държавата, да се извърши прихващане. Поначало тази процедура може да се извърши и без да е необходима законодателна промяна. Но следва да се вземат предвид правните интереси на двете страни (доставчик и получател). Получателят няма правен интерес да осчетоводи новоиздадените документи, съответно да заплати ДДС на доставчика. Той има влязло в сила съдебно решение, с което следва да му се възстановят от държавата вече начислените средства. Имайки предвид, че това са обществени средства и единственото основание да бъдат преведени на доставчика е друго съдебно решение. Това означава, че доставчикът ще трябва да води граждански иск срещу получателя за ДДС. От друга страна на получателя ще му бъде издаден ревизионен акт по силата, на който ще му бъде начислено и събрано веднага дължимото ДДС. Периодът на ДДС обхваща няколко години, което означава значителен размер на сумите. От друга стана гражданското дело между доставчика и получателя може да продължи значителен период от време и сумите да постъпят при доставчика реално след няколко години. Така доставчиците на тези услуги ще са принудени (чрез способите на публичен съдебен изпълнител) да преведат значителни суми, които евентуално биха възстановили след няколко години. Това на практика би фалирало много от доставчиците.

От друга страна ревизионният акт подлежи на обжалване (без това да спира изпълнението, със или без жалба сумите следва да се съберат). Така две различни съдилища ще се произнасят по практически едно и също. Съществува риск двете решения да са противоречиви. Например ревизионният акт да бъде отменен и

сумата възстановена на доставчика, а гражданският съд по делото между доставчика и получателя (общината) да уважи иска. Така доставчикът ще получи стойността на ДДС без да е необходимо да я преведе в държавата, което би било неоснователно обогатяване. Другата хипотеза също е възможна. Ревизионният акт да бъде признат, но гражданският иск да бъде отхвърлен. Така доставчикът ще е превел дължимото ДДС без да го е начислявал и получил от общината. И двете хипотези са сериозно нарушение на принципа за неутралност на ДДС залегнал в Директива 2002/112/ЕО.

Не на последно място за доставчиците, които нямат наличните средства (практически няколко милиона) ще имат неплатени задължения към бюджета, което ще ги лиши от правната възможност да участват в обществени поръки, която им е основна дейност съгласно чл. 54 ал. 1 т. 3 от Закона за обществените поръчки.

Това поражда въпроса и за отговорността на Държавата по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Ето защо е необходимо правната регламентация на поставения казус.

НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ: